

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hova
lap azellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénsek és hir-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottan
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartási díjak
soranként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla,
FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Kiadó- és laptulajdonos: Györgyjakab Márton.
Molnár Ákos a központban. Vitos Mózes Alcsikon.

Főhívás előfizetésre.

A „CSIKI LAPOK“ VI. évfolyamának július—szeptember havi 3-ik negyedére új előfizetést nyitunk eddigi feltételeink mellett:

Egészévre 8 korona (4 frt.)
Félévre 4 korona (2 frt.)
Negyedévre 2 korona (1 frt.)

Külföldre: 12 korona (6 frt.)

Ugyan ezen alkalommal tisztelettel felkérjük azokat, kik az előfizetési díjakkal hátrálékban vannak, hogy a hátrálékos összegeket kiadóhivatalunkhoz (Györgyjakab Márton könyvkereskedése) beiktatni sziveskedjenek.

Előfizetéseket elfogad Csik-Szeredában Györgyjakab Márton, Gyergyó-Szentmiklóson Kricsa Péter ur.

Csik-Szereda, 1894. július hó.

A „Csiki Lapok“
szerkesztője és kiadója.

A h a r c z.

Ki ne látná a harcot, mely körülöttünk foly! Harcz van az életben az emberek közt; harcz van az anyagi, erkölcsi és szellemi világban. Az átalakulás nagy fájdalma van folyamatban. Vonzák, lökik, keresik, taszítják egymást a társadalmi, anyagi és szellemi élet atomjai.

Repedez, recseg, ropog az a nagy épület, melyet társadalomnak nevezünk. Új eszmék, új vágyak, új követelések döngetik a régi épület vasajtáját. Vajjon elég erős lesz-e, hogy a nagy ütéseket kibírja?

Társadalmi építletünk szilárdságában nem igen bizhatunk. Nem erkölcsi alapokon nyugszik ez, s minden követ az önérdek ragasza

tartja össze. Nem a szó nemesebb értelmében vett társadalom ez, hanem a kalmárkodás piaca, hol a nyereszkezdést hajhászszerűk. A szerint alakulnak az összeköttetések, a mint egymástól hasznót remélnek. Az összeköttetés, a szolgálat, a meggyőződés a haszon forrásává lesz. Hasznót huzni mindenből, ezen büvös körben forog a nagy sokaság. És bizony korunkban, melynek annyira megsokasodtak a vágyai, igényei, melyben a pénz becse oly kimondhatatlan; mert tulajdonosának pazarul nyújtja a kenyelmet és élvezetet; nehéz az áramlatnak ellentállani. Az érdekek harcába sodródik majdnem mindenki. Ez a harcz pedig kiméletlen s könyörtelen fegyverekkel vivatik. A csatákban két részre oszlanak az ellenfelek, az érdekek harcában a hány ember, annyi az ellen. Bajtárs nincs s az elhullottakat a bánat könnye helyett az örömkönnyé kíséri; mert annyival több jut az élőknek a kenyérből.

Ezen óriási viadal közepette a vallás, melynek az ellenfeleket ki kellene békitenie, erőteljesen úgy áll, mint a megtépett hattyu, mely már nem tudja védő szárnyaival eltakarni a családját s nem tud vele magasba repülni. Megfeszíti ugyan erejét, de azt látjuk, hogy ennek dacára folyton tért veszít s hátrálni kényszerül a kor szelleme előtt. A természettudomány, a történet, a bölcsészet szálakra szedi szét s az ember elveti a foszlányt, mely egykor oly óriási sokaságot lelkesített, boldogított s annyi szenvedő sebére balszemet nyújtott. Ez alatt

a radikális tanok kezükbe ragadják a hegemóniát s arra tanítják az embert, hogy a mennyország és a pokol itt a földön van, s mi hisztünk a tanításnak. Egyetlen boldogságról: a földi jólétről beszélnek; s mivel ennek eszköze a vagyon, e körül foly a harcz. Ez a cél adja kezébe az anarkistának a dinamitot és a tört; ez gyújtja zászló alá a szocialistákat; ez teszi ellenségekké társadalmi és nemzeti létünk két hatalmas tényezőjét: a vagyontőkét és a munkaerőt.

Az anárkizmus nem rendes tünet s nem szociológiai, hanem patológiai tünet. Ez nem is betegség, hanem nyavalya, mint az őrjöngés. Azt állítják, hogy forrása a szocializmus; s ha munka és a vagyontőke kibékül egymással, a nyavalya is megszűnik.

Ha az ember a munkaerő és a vagyontőke közti viszonyt ismeri, arra a meggyőződésre jut, hogy ezeknek testvéreknek, szövetséges társaknak kellene lenniök. Hisz annyira egymásra vannak utalva, hogy önmagára mindenik megsemmisülne; mert a tőke nem egyéb, mint összegyűjtött munka és viszont a munka leendő tőke.

Sajnálkozunk kell a félreértésen, mely mindenik részéről nyilvánul. Sajnálkozunk azon, hogy a tőkebirtokos úgy tekint a munkást, mint a ki el akarja venni a vagyont; a munkás pedig úgy emlegeti a tőkebirtokost, mint a ki elszakmányolta tőle, a mi je nem volt és nincs.

Ismerjék el egymás jogait s lehetetlen, hogy baráti kezet ne nyujtsanak egymásnak. A munkás ne irigykedjék a tőkepén-

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

25 év.

Nem kötelességből, — hiszen az már napi munkám programmpontjai sorában az exkollegiatásnál fogva nem létezik, — hanem e lap iránt öt éven át lelkesen megfogalmazott atyafiáságos jóindulat kedves impresszióitól nógatva s a jubiléus férfakkal szemben érzett önzetlen szimpátia kapcsán hálás szolgálatot vélek cselekedni, mikor a közelmúltban lezajlott jubileumi ünnepségről, halvány vonásokban bár beszámolói szerencsés lehetek Csikvármegye lelkes olvasóközönségének.

Udvarhely városa, ha eddig a pártharcok és személyes differenciák messze birtokolt gócpontja volt, most ezen társadalmi és hivatalos munkásságot egyaránt megbénító ellentétek megszűnté után sem akar lemondani kis városi hírességéről.

Alig egy rövid évtized alatt számos olyan tény zajlott le kebelében, mely egyeseket úgy, mint egy egész társaságot vagy intézményt már e hosszú idők tanúsága szerint is a közeliismerés pálmájával tisztel meg.

Alig hogy főispáni jubileumot ült Dániel Gábor, a nemeslelkű főúr, alig hogy megyénk poetikás tollu főjegyzőjét, Kénossy Bélát vettük körül közszolgálatának 25 éves évfordulóján: alig jubiléaltak pár évvel ezelőtt a Bauerverő székely oroszlának, Ugron Gábornak iskolás hívei s tartotta a kollegium valamint a főgimnázium multjának 200 éves ünnepségét az új épület felszentelésekor; már is egy évvel ezelőtt Jung Csik: Lajos apát-espe-

rest szónoki, egyházi s közügyi téren kivívott népszerű munkálkodásai alapján a város összes intelligenciája áldozáságának 25 éves fordulóján fényes bankettel tisztelte meg. A mult hóban Sándor Mózes kir. tanácsos és tantályelölő jubiléalt negyedszázados csendben, kerülve minden külsőséget, pedig a népnevelés tudós veteránja, kedves egyénisége bizonyára városi ünneppé is tehetné volna az ő örömnapiját.

E hó 10-én Király Lajos és Daróczi János nagybecsült kollégáim élvezték a kartársak, az ifjuság s a közönség meleghangu óvációit s imost 25-én megjelenik Udvarhelyt 11, a közéletmunkás zajában megizmosult férfiú a régi gimnáziumnak egykori 8-dik osztályu szobájában, hogy feledve az élet terheit, felredobva a kenyeretadó tollat az ifjúkor napjai közt őrzött mult szent emlékének s a viszontlátás édes örömeinek áldozzon!

Oh igazat mond a vers:

Az évek tűntek lassu szárnyalással
Nyomot hagyának arczon és szíven;
Ott egy redő tán, itt egy seb beszél
Örömről, buról egyaránt híven.

A gyermekből apa, a pelyhes ifjúból férfiú lett, csak a szív érzése maradt a régi az iskola padjai közt született meleg bensőséggel tele szív, mely szeretett barátilag akkor, de nem tudta kifejezni, s most be is bizonyította, hogy ez a szeretet aranyból készült, el nem olvadt az élet, a távollét tudata s az egymásról való mitsem tudás próbatűzésének hosszú folyamán.

A gyűlést Bogády Gyula nyitotta meg, röviden vázolván az összejevetel célját s legott átadta elnöki székét a pályatársak legidősbjének, Incze Józsefnek. S erre kezdetét vette egész sora az érzések, a megindulás, hogy ne mondjam a férfiaság igaz könnyeinek megható színjátéka.

Incze nem akart az elnöki széken maradni, hiszen ily alkalomkor primus inter pares senki sem lehet; fájdalommal jelenté ki, hogy volt tanárai közül mint a kiket illetve joggal az ülés vezetése, egy sem jelenhetett meg, különben is csak kettő él, Gyertyánfi István fővárosi paed. igazgató és Baráczy Albert alesperes N-Enyeden. Kikhez távirat ment s viszont ők is küldtek. Ezért megköszönte a kitüntető figyelmet s az ülés további vezetésére a főgimnázium jelenlegi igazgatóját, Soó Gáspárt kérte fel, ki szintén megindító szavakkal üdvözlé a most már hivatalból szürkülő tanítványait.

Ezek után történt az ünnepi mozzanat megörökítését célzó alapítvány bejelentése, melynek levelét hazafias intenciójánál fogva egész terjedelmében ide iktatom.

Alapító levél.

Az urnak 1869-ik évében a székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumban érettnék nyilvánított 19 ifju közül alattirtak mai napon, a 25 éves forduló alkalmából az Alma Mater kebelén kegyeletes összejevetelt tartván, ennek egyik maradvány emléke gyanánt, számuk és anyagi erejükhez arányos kis alapítványt tesznek.

Az e célra önkényes adakozásból begyűlt 200 koronát, azaz: kétszáz koronát azon megha-

zesre; sőt észszerű óhajta csak az lehet, hogy minél több tőkebirtokos legyen körülötte; mert egyetlen gazdag embernek némi-lykor még szeszélyéből is több hasznot huz, mint egy-kétszáz szegénytől.

A munkás ne becülje túl a saját tulajdonát a munkaerőt, mely alá van vetve nemcsak a természettani törvényeknek, hanem az egyén ezerféle szeszélyeinek, betegségnek stb. A tőkének pedig se érzelmei, se szeszélyei nincsenek.

Viszont a tőkebirtokos becülje meg a munkaerőt, mint a javaknak egyik ősforrását, melyből a tőke keletkezett, s a mely azt fentartja és fejleszti. Legyen igazságos és méltányos a munkaerővel szemben; mert a társadalmi igazságtalanságok észlelése, a nyomoruság, a kétségbeesés kiélesíti a kérdést s elkeseredést szül. S lássa be a tőkebirtokos, hogy a nagy aránytalanság miatt alapja van a szociálizmusnak.

Nyujtsaon segílyt a munkának, mely a mint a henységnek nyujtott ajándék századokon keresztül csak nyomort szült és nevelt: a munkának adott kölcsön pedig már eddig is sok embert teremtett.

Ez utóbbit kell gyakorolni, akkor a tőke nemcsak áldásos lesz, hanem épen megváltó.

A szabályt, hogy ki a szegénynek ad, Istennek ad; így bölcs: a ki a szegény munkásnak kölcsönöz, Istennek ad.

Mindenek előtt pedig legyünk igazságosak egymás irányában; mely minden néposztály boldogsága az igazságon alapszik; ez oszlat el minden félreértést és nyújt a társadalomnak békét.

*

Csikmegye közigazgatási bizottságának üléséről.

Csik-Szereda, július 9.

Megyénk közigazgatási bizottságának mai napon tartott rendes havi ülésében előadottokról röviden megemlékezünk a következőkben.

Az alispáni jelentés szerint a közigazgatási ügymenet múlt hónapban rendes folyamatban volt. Az alispáni iktatóra 818 ügydarab érkezett be s ebből 779 elintéztést nyert.

Fegyelmi kereset a szentmártoni körjegyző ellen rendeltetett elállásátóli felfüggesztés mellett, közbvagon bütlén kezelése miatt.

tározással bocsátják az anya-intézet mindenkor tanártestülete, esetleg felügyelő gondnoksága kezelése alá, hogy annak kamatait évenként, a nyári szünet kezdetén azon tiszta székely családból származó ifjunak adja ki, ki a természettudományokban — azok valamelyik ágában — a legkötünőbb eredményt éri el.

Az alapítók felfogása az, hogy a nemzeti eszmét s az állam függetlenségét jövőben legsikeresebben a természettudományok révén lehet szolgálni hazánkban, hol a szépírók és szónokok bőven teremnek s a politikai tér felé tulajdonul nagy is a vonzódás.

Az alapítók célja tehát az, hogy a magyar ifjuság érdeklődését a csekély ösztöndíjjal is azon tudomány felé tereljék, mely eddig leginkább volt elhanyagolva s melynek a nemzeti cél szolgálataiban legnagyobb jövője van. Ha az anya-intézet megszűnne, vagy államivá tétetné, vagy ha bármi körülmények között is az itt foglalt rendelkezésnek a kamatok tekintetében elég nem tétetné, akkor a tőke átadandó lesz valamelyik székelyföldi román, kath. főgimnáziumnak hasonló feltételek mellett, legvégső esetben pedig valamelyik tisztán a nemzeti kultúra szolgálataiban álló társadalmi egyesületnek.

Magyarok Istene! add, hogy a kis tőke — a bibliai mészár — a benne rejlő nagy célért legyen sűrűn követett példa s tegyen nemzetünknek nagy szolgálatokat!

Kelt, Székely-udvarhelyt, a kegyeletesen ünneplők gyűlésén 1894. jun. 25-én.

Tüzeset Szárhegyről, K.-Feltziből és Gyimesbükkből lett bejelentve összesen 1640 frt kárral.

Marhalevelülrap kiadatott 6400, fegyvertartási engedély 4, 15 napos utlevél 9, egy évre érvényes utlevél 33.

A megyei főorvos jelentése szerint a közegészségi állapot június havában elég kedvező volt, mennyiben a betegülések száma apadt, s a heveny fertőző járványos betegségek is szünő félben voltak.

Jelenleg csak Szentsimonon és Szentkirályon mutatkozik járvány és pedig: Szentkirályon a roncsló toroklob, hol megbetegült összesen 48 s elhalt 8. Csikszentsimonon a vörhenyben megbetegült 30, elhalt 8.

A megyei közkórházban 56 egyén ápolatott, kik közül meggyógyult 26, javult 3, gyógyulatlan kiment 2, elhalt 1, további gyógykezelés alatt marad 24 beteg.

Orvosrendőri hullaszemle és boncolás 5 esetben teljesített.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint múlt hónapban az adófizetési eredmény következő volt:

1) Egyenes adókból befolyt: 13668 frt 65¹/₂ kr, tehát 777 frttal több, mint a megelőző év hasonló időszakában; 2) hadmentességi díjba fizettetett 43 frt; itt 37 frt 50 krral kevesebb a megelőző évinél; 3) bélyeg- és jogilletékben befolyt 2656 frt; 4) fogyasztási és italadóba 18038 frt 99 kr; 5) dohányjüvedékbe 14875 frt 63 l.

Adó, vagy illetékfizetési halasztás senkinek sem engedélyeztetett.

Az építészeti hivatalfőnök jelentése szerint múlt hónapban a megye területén lévő állami és törvényhatósági közutak állapota jó s a közlekedés akadálytalan volt. Az állami közutak héjjasfalvagymiesi szakaszán egy hidépítés és egy utáthelyezési munkát, a törvényhatósági utakon Csatószeg és Szentsimon között utkiszélesítés és dítró-puina uton szabályozás van folyamatban.

A fedenyag szállítása házi kezelés mellett a gyergyói részen biztosított; a csiki részen azonban a kiszállítás csakis egyes helyeken volt ez ideig foganatosítható azon okból, mert a vállalkozni óhajtóknek előleg az utalap gyengesége miatt nem adathatott.

Az állami közutak törzkönyvezése céljából kereskedelmi miniszter ur az építészeti hivatalhoz két napi díjas mérnököt rendelt ki.

A kir. tanfelügyelő jelentése szerint múlt hónapban az összes iskoláknál a vizsgák befejeztettek. A gyergyószentmiklósi leánynevelde vizsgáján jó eredményt tapasztalt, valamint a gyergyódítrói polgári és leányiskolák, nemkülönbén a csikszeredai és gyergyóalfalvi gazdasági felsőnépiskoláknál is, a csiksomlyói tanítóképesítő vizsgálatainak eredménye azonban nagyon kedvezőtlen volt, mennyiben a vizsgálatra állott 30 jelölt közül 4 három hó-

napra, 11 pedig egy évre visszavetelt s csak 15 találtatott képesek.

A nyári menedékházak kielégítően működnek s a szülők kezdik belátni az intézmény czélszerűségét és készséggel viszik oda gyermekeiket.

Bejelentette végül a tanfelügyelő, hogy valás és közoktatási miniszter ur ő nagyméltósága Tölgyesen 4. Várhegyen és Vaslábbon 1—1, Bélbor és Hollóban 1—1, Békáson pedig 2 tanteremmel állami iskola szervezését határozta el s utasította annak kieszközlésére, hogy az iskolák szükséges épületeit a vármegyei közművelődési alapokból építtessék fel s az állami iskoláknak díjmentesen rendelkezésükre bocsássák; az illető községek pedig bizonyos hozzájárulást ajánljanak meg.

A kir. ügyész jelentése szerint a megye területén lévő bírósági fogházak személyforgalma múlt hónapban 138 volt s ebből elítélt 121. Büntetés idejét kitöltötte 64, maradt letartóztatva 57.

Bűneset feljelentetett 54, melyek közül fontosobbnak egy gyilkosság büntette tekinthető.

A fogházak biztonsági és egészségügyi állapota általán véle jó volt s fegyelmi eset nem fordult elő.

A folyóúgyek közül fölemlítjük a következőket:

Vallás és közoktatási miniszter urnak az egyházi főhatóságokhoz kiadott s a közigazgatási bizottságokkal is közölt azon leirata, melyszerint a lelkészeknek tanítói teendőikkel való megbízatásához előleges miniszteri engedély nyerése szükséges, tudomásul vétetett.

Dítró községnek a kebelében fennálló s általa fentartott polgári fiúiskola állami segélyezése, esetleg államivá való nyilvánítása iránt beadott folyamodása pártalólag vallás és közoktatási miniszter urhoz fölterjesztetni határoztatott.

Császár Jolán megyei polgári leányiskolai tanítónő az egy évi próbaidő lejártával állomásán véglegesített.

Szentmihályi Simon András építkezési ügyben hozott két elsőfoku határozat, mely szerint illető a tervtől eltérőleg épített, csüre és istállójának megfelelő elhelyezésére köteleztetett — helyben hagyatott.

Szeredai Laczina Károly felszólamlására 53 frt 10 kr községi pótladó és 85 kr iskolai pótladó terhérről töröltetni határoztatott.

Ezekon kívül a pénzügyigazgató által javaslatba hozott, behajthatlan adók töröltetvén, az ülés déli 12 órakor véget ért.

Szinművészet.

Jótekonycélú művészestély.

Zilahi Gyula a budapesti nemzeti színház első rangu tagja folyó hó 17 én kedden városunkba érkezik és ugyanezen napon művészestélyt tart a madéfalvi emlékjárára. Zilahi múlt hó 22-én indult el Budapestről 2 hónapig terjedő művészi körutjára; s utjában mindenütt szívélyes, mondhatjuk

vezte egy évig a lehérvári papnevelde duplikáit, ha ugyanakkor megvolt ez a jó szokás.

Bogády Gyula egyik teremtő lelke a jubileumi mozgalomnak, fiatal hév, aranyos kedély, udvarias előékenység s robusztus természet főbb ismérvei; azt hinnéd, hogy a gadesi Herkules-féle oszlopok egyik tagja ő.

Mi parányi természetű lelkek szinte félve közelítettük meg a boros pohárral, nehogy markával pozdorjává zuzzon csupa baráti jó indulatból, pedig egyike lett a legrokonszenvesebb jó barátainknak.

Hogy szép ember is, azt elhallgatom, hiszen erre az azióra már nincs szüksége. Deáky Sándor a legmagasabban áll társai felett, a mennyiben Pesten lakik, a kultuszminiszteriumban számtalancsos; igen udvarias, szolid férfiú, olyan jóízű bürokrata, ki leplezetlen őszinteséggel szól minden dologhoz. Azt kívánta a professzoroknak, hogy a jövő századbeli fizetésjavítással már egyszer adjanak neki is több dolgot; ezt a többlet munkát fogja végezni a legjobb ügyszerettel és munkakedvel. Vajha görnyedne alatta, édes teher lesz; mi finom lelkületét igazolja.

A sorban ismét egy honvédszázados jön, Enyeter József Kassáról.

Hajdanában Csik is ismerte a kis deáklegényt, annyi újságot mondhatok, hogy most se nagyobb, de hát ha kurta a karod, toldd meg egy lépéssel, ha kicsiny termeted, ülj lóra. Így tett Enyeter is s ott a lóhátnál imponáló katoná bizonyára valódi katonaszellem, pazar kedély és szellemesség a ki-

Az éljenzéssel fogadott alapító levél felolvasása után Pap Domokos át is adta a ropogós szárazast az igazgatónak, ki hálás köszönettel fogadta s igérte, hogy az alapítók hazafias készségét igazoló levél céljának mindenek felett megfelelni s azt betartani kedves kötelességének ismerendi.

És erre megszólaltak a Szentmiklós hegynek harangjai s a jubiléumok tisztos társaságában templomba ment a mai tanári kar is, hol Budosi Lajos internatusi felügyelő mondta az ünnepi nagy misét Te Deummal.

Az alapító levél végéről célzatosan kihagyám a névaláírásokat, mert rendjén valónak látom egy kis kommentárral, egy kis életrajzi vázlattal jobban mondva fotográfiával kísélni.

Katona világot élünk, annak adózunk keservesen, hadd álljon itt is a névsor szerint a különben mindig respekt portupé.

Ki ne ismerné Csik-Szereda lakói közt azt a természetes Akhilleust, a kihonvéd századja élén ugy lovagol, mintha nyeregből pattant volna ki, mintha mindig diszszázadi szolgálatra indulna lelkes bakáival!

Bajkó Péter valódi katoná, ritkán beszél, inkább tesz; igen finom lelkű férfiú s mint hírlík, még most is vallásos egyéniség; mi világos jele annak, hogy tősgyökeres szikulus, másodsor fényesen megczáfolja azt a ferde közfelfogást, hogy a komzopolitikus szellemben nevelkedő katonának is lehetnek vallásos érzelmei.

Tehát mégis meglátszik, hogy nem hiába él-

ünnepies fogadtatásban részesült. A mi igen természetesen is nemzeti színművészetünk lelkes vidéki pártfogóitól, mert Zilahi Gyula neve a budapesti nemzeti színház színpadjáról országzszerre igen kedvezően bangzik, az ő alakítása, élénk keresetlen játéka bizony önkénytelenül felvillanyoz, éltet, derűtséget önt belénk.

Nem akarjuk itt most méltatni az ő szereplését, az minden intelligens ember előtt ismeretes, hanem már előre is egy „Isten hozott“-at kiáltunk felé és intelligens közönségünknek vélünk szolgálalatot tenni az által, hogy előre jelezzük idejövését és ide iktatjuk programját: I. rész. 1. Az élet (La vie) Vig monolog. Irta Grenét Dancourt. 2. A teremtés. Felolvasás. Irta Zilahi Gyula. 3. A földörvos. Tréfa egy jelenetben. Irta Rákosi Viktor. 4. A hajótörés. Irta Coppé Ferencz. Fordította Gabányi. II. rész. 1. A föld és népei. Kultur-historico-geographico humoristikus felolvasás. Irta Gabányi és Zilahi. 2. A tolvaj. Béli história. 3. Bányaszerencsétlenség. 4. Egy vigjáték. Tréfa egy jelenetben. Irta és Előadja Zilahi Gyula. 5. Egy kedves ember.

Zilahi egymaga indult művészi körútrára: célja nemes: művészi tehetségének ragyogtatása által ezeket teremteni egy országos — a Kossuthszobor — esetleg helyi érdekű jótékony céljára.

E nemes cél egymagában dicséretre méltó, de ez csak egyik oldala a tükörnek, melynek másik lapja szintén fényes s a mint az előbbin „Jótékony cél“ a jelszó, a másikon ezt írhatjuk fel: „Üttörő“!

Igen nyájas olvasóim, a mi a francziáknál Coquelin és a németeknél Levinszky, az nálunk Magyarországon Zilahi és Gabányi!

Kaviár ez még minálunk más nemzetek már régen részesülnek benne. Betölteni egy egész este programját egy embernek, — szellemes, vigmulattató apróságokat, — a szívnek, érzéknek egyaránt kellemes dolgokat találni elé, ugy, hogy míg tudásunkat tápláljuk, azalatt lelkünk érzelmein nemesebb burok pendülnek meg s végül, hogy egy kellemes est reminiscenciáját szerezzük meg mi vidékiek, kik oly ritkán részesülünk igazi művészetben s igazán egy-egy jobb reminiscenciára vagyunk utalva, mondom mindezt előidézni egy embernek, ehez művészet, valódi művészet, nálunk magyaroknál speciális nemzeti művészet kell! Ez pedig meg van Zilahi Gyulában s örülhetünk, hogy őt mint vendégünket üdvözölhetjük legközelebb városunkban s tudatjuk egyszersmind Borszék és Gyergyó-Szentmiklós közönségével is, hogy Zilahi Gyula előbb t. hó 14-én Borszéken, 15. vagy 16-án pedig Gyergyó-Szentmiklóson fog művész estélyt rendezni.

Olvasóink kényelme végett tudatjuk végül, hogy Zilahi lapunk kiadóhivatalába elküldte az estélyre szóló jegyeket, elsőrendű zártzék 1 frt, II-od rendű 80 kr, állóhely 50 kr, az elsőrendű helyek már egy pár kivételével elkelték s a ki még jobb helyhez akar jutni, forduljon Györgyjakab Márton kiadóhoz, hol a jegyek kaphatók. Mint értesültünk városunk intelligens köreiből mozgalom indult meg a Zilahi művész-estélye alkalmából egy bankettel s táncmulatsággal egybekötött ünnepély rendezése érdekében s megadjuk, hogy egy kis leányka már koszorút, csokrot is szerez a szép „Zsűlnék“!

Dini.

fogyhatlanságig, sikeresen tósztozó, szóval a katonakörökben való társulatozásnak az a fesztelen, non salánsz jellege nyilatkozott meg lépten-nyomon, mely a kartársakat oly őszintén belső barátokká szokta felavatni. Különböben a bankett bivatott közbeszóloja volt.

Még a jubileum napján berándult Csikba bajtársával; azt mondák pajtásai, hogy szupervizitálni ment a főhercegi szemlét.

Finta József pénzügyi hivatalnok Kolozsvárt, egyedül hordott szemüveget, tehát buzgó adóvető; szikár kisedtermetű, mégis, mikor felvették az újabb találkozás terminusát, ő kardoskodott legjobban a második 25 év mellett; de az erősebbek nem bizván ily hosszú időben, 10 évben állapodtak meg. Egyszer a finansz is leszavaztatott.

Gál Lajos pénzügyi titkár Aradon, azon férfiak közül való, kiket a francia tresaimable homme-nak szokott nevezni; udvarias, figyelmes s szabályosságáig, meg sem elégszik a vendéglős különben szenteltvíz gyöngeségű borával, titkon előránt bőrs lédájából egy pár fekete kávé pirosságnú flaskót s abból kezd hangulatot fejleszteni e jubileumi vendégkoszoróban.

Incze József ügyvéd, volt országgy. képviselő, elegáns modoru, karcsu termet; sok olvasottságra, kifejezésbeli választékosságra valló fő, kinek széles politikai tendenciákkal magasan szárnyaló pohárköszöntőjét a felvillanyozott kedély okozta közbeszóloának, nagy kár, hogy kissé zavarták a szép beszédet.

Incze József sóhivatalnok Maros-Ujvárt, a

Színház.

Kömley Gyula színtársulata f. hó 7-én tartotta meg bemutatás előadását.

Soha sem szoktunk a nálunk megforduló színészekkel szemben erős mértékkel mérni, mindig megtartjuk a határt, melyet számunkra a méltányosság, a társulat helyzete s egyéb tekintetek kiszabnak. Jelen alkalommal azonban nem tehetjük hogy kifejezést ne adjunk megbotránykozásunknak azon eljárás felett, melylyel Kömley ur közönségünkkel szemben viseltetett. Pedig városunk közönsége mindig pártolni szokta a színészeket, azonban csak azokat, a kik azt megérdemlik. De hagyjuk ezt s térjünk vissza Kömley urra s kezdjük a letelejést.

Nagy hangu plakátokon ígért egy jól szervezett társulatot s hozott egy szervezett, melyből épen olyan erős hiányzanak, kik nélkül a sikerült előadások lehetetlenek. Ígért változatos repertoárt s előadásainak sorozatát a „Szultán“ helyett kezdi a „Próbaházasság“-gal s nyomban ráduplázza a „Gigerlik“-kel. Hát még a nézőtér berendezése! A közönség igazán kétségben volt a felett, hogy nevesse-e avagy hozsankodjékék, mikor meglátta a piszkos hordókra gyalultatlan deszkákból összeállított ingó alkotmányokat, melyekről a 80 kros publikumnak az előadást végig kellett élveznie. És még a tetejébe az ilyen dolgokat támlás széknek nevezik. Pedig egy hét alatt, melyet a társulat egy része itt városunkban töltött, lehetett volna, ha nem is székeket, de legalább tisztességes padokat szerezni.

E mellett még megtörtént az is, hogy egy jegyet két egyénnek is eladták, a mi szintén szertelen figyelmetlenség a direktor ur részéről.

Ezek után szóljunk-e az előadásról, talán jobb lesz ha nem szólunk s csak annyit jegyzünk meg, hogy a „Próbaházasság“-ot itt mi nálunk előadták vagy 5-ször s mind ezek között a mostani előadás a leggyengébb volt. Hajdu Bokor Herczít egy olyan ur személyesítette, a ki másutt legfeljebb kis ebb inas szerepeket játszik. Azon néhány tagnak, kik szerepüket hivatottággal töltik be, minden igyekezete hiába való volt.

A színészek igen sokszor illetik a közönséget azon váddal, hogy nem méltányolják kellőleg, nem becsülik meg eléggé a magyar színészetet. De hát hogy is méltányolják, hogy is becsülnék, mikor maguk a színészek sem becsülik meg azt, a mint a jelenlegi példa is mutatja.

Ajánljuk a direktor figyelmébe, hogy a fentebb felsorolt hiányokon sürgősen segítsen s ha az megtörténik, akkor mi is más hangon fogunk beszélni.

—y.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Felavatás Szép ünnepély folyt le f. hó 2-án Csik-Somlyón a szent ferenczrendi szerzetesek szép nagy templomában. Ezen időben vagy Sárlos Boldogasszony napján szokták felavatni azon gimnáziumi ifjakat, kik a gimnázium kebelében 1730-tól fogva fennálló „Mária-Társaság“ tagjaivá lesznek. A 18 felavatandó növendék a társulat régi tagjaival együtt a főgimnázium épületében gyűlt össze, s honnan a szokásos jelvényekkel felékesítve tanáraik kíséretében a templomba vonultak. A „Veni-Sancte“-t Murányi Kálmán felsik

főesperes intonálta, mely után bevezető beszédet Király Sándor és egyházi beszédet Imecs János hatodik osztályos tanulók tartottak. Mindkét beszéd szépen volt megírva és szóközi hűvel és lendülettel előadva. Ezután következett a felavatási szertartás, melyet szintén Murányi Kálmán végzett. Az ünnepélyt szent mise fejezte be, melynél Kassay Lajos főgimnáziumi tanár celebrált nagy segédlettel. Mi részünkről tiszta szívvel kívánjuk, hogy a felavatott ifjak szívében verjen gyökeret és virágozzék a szépnék, jónak és nemesnek tisztelete, az erény iránt való szeretet, a vallásos buzgóság, hiszen mindezekre a mostani anyagias világban igen nagy szükség van.

— Lövete lögett. Óriási tűzvész híret vettük Lövétéről. Vasárnap délután egyik lövetei gazda méhese — méhfüstölés következtében — kigyuladt s az óriási szélviharban egy óra alatt lángban állott az egész község. Elpusztult 1000 épület, 400 család lett nyomorult hajléktalanná, ember-állat nagy számmal esett áldozatul a tűzvésznek; eddigelé még nem tudni hányan lettek borzasztó halálukat az óriási égésben. Ujabb és újabb áldozatokra bukkannak, tegnap 5 megszenesedett emberi alakot találtak a romok között, de még sok család keresi hiányzó tagjait. — Felhívjuk olvasóinkat a szerencsétleneknek nyújtandó első segélyre, s kiadóhivatalunkban Györgyjakab Mártonnál adakozási ívet nyitunk, hová kérjük beküldeni a könyvadományokat. — Befolytak eddigelé: Molnár Ákos 1 frt, Györgyjakab Márton 1 frt, N. N. és N. N. 40 kr, K. S. J. 30 kr.

— Színészet. F. hó 13-án Borszék fürdőre fog érkezni Nagy Kálmán színingazgató jelesen szervezett, 32 tagból álló és a legmagasabb igényeket is kielégítő: dráma-, vigjáték-, népszínmű- és operette-társulata. Előadásait e hó 14-én kezdi meg valamelyik leeresztő színházban, melyszámba darabjával. A műsorok továbbá katonaszínházak összes udvarosait képezik. 11 jelölt előadásra nyitottak bejelent. Köszök 10 frt, szék 8 frt. E jól szervezett társulatot egy a bel, mint a vidéki műpártoló község szives jó mulatába és pártfogásába melegen ajánljuk.

— Vaddisznó vadászata. E hó 4-én Holbótan Albea nevezetű erdőben Ortován György vadász egy 8 tagú farka vaddisznóra akadott, melyek közül az anyát el is ejtette. A meglőtt fenevad súlya 56 kiló, mely a borszéki mészárszékre vágatott ki. A vad a lövésre azonnal nem esett el, hanem egyenesen a vadásznak rontott, kinek alig volt ideje egy közelben levő fára kapaszkodni; no de mire oda ért a bősüzt vad, elgyengült és kielehelte páráját.

— A Tarnóczy tűzoltószó- és gépgyár-részvénytársaság igazgatósága ma tartott ülésében az aláírt részvények felosztása iránt határozott. Tekintettel a gazdaközönségnek több vidékről beérkezett azon óhajára, hogy aratás után jegyezhesen, e célra az igazgatóság bizonyos számú részvényeket fentartott.

— Olcsó hus és még sem hig a love. Núridsán Gergely helybeli mészáros mesternél elsőrendű marhalus kapható, különként 32 kreit. Ajánljuk a husfogyasztók figyelmébe.

— ELADÓ egy ébenfa fu v o l a és egy csinos 9 ^m/₁₀ szobafegyver, mely utóbbinak ágyán szép faragvány van. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

urnak és Bogády házi asszonyának még az irigység is gratulálhat.

Még csak egyet.

Tisztelt barátaim! Megértettem az alapítólevél tartalmát, szépnék, nemesnek találom s helyeslem is a célt, melynek érdekében tettétek az alapítványt, hiszen pár kivételével mindnyájan reális pályán működtek; de bocsássatok meg, kétségbe kell vonnom azt a tételt, hogy hazánk jövője a természettudományok kultiválásától függ s az állami függetlenség kivívása azok virágzása által lesz elérve csak.

A természettudományok hivatásszerű művelője telivér specialista s mint ilyen szaktudós lévén, elzárkodik a nyilvánosságtól; az állami függetlenség pedig egy főséges idealizmus, mely azt eddig is istápolta s mint ilyen víz és tűz, ég és földszerű ellentétben állanak a reális (exact) tudományokkal s épen azért redukció ad abszurdum elképzelni, hogy ásványok égetésével, növény bonczattal, borvíz elemzéssel, villanyos indukciókkal el lehessen érni az állami függetlenséget. Ezért csak idealista lelkesülhet!

S most midőn köszönetet mondok az igen tisztelt szerkesztő urnak talán hosszúra nyult döcögős soraimért, azon őszinte kijelentéssel teszem le örömmel végzett kötelességem tollát, hogy a degradált bakának sorai közlésére tért nyitni máskor is méltóztassék.

Emberi Árpád.

— **Tolvajok Gyergyóban.** Valami tolvajbanda ütött tanyát a gyergyói havasokban, melynek tagjai hol az egyik, hol a másik község határában mutatkoznak s leginkább a pásztorokat lopják meg s azután hirtelen eltűnnek úgy, hogy a csendőrök nyomukra se akadnak. F. hó 2-án a gyergyószentmiklósi határban az ökörcsorda pásztorától, Réti Istvántól egy zsák lisztet vitt el az egyik tolvaj. A mint a pásztor észrevette, reá vetette magát s legyűrte a földre; ekkor azonban a fák közül előrohant a másik bandita s ketten a szegény pásztor jól elpáholván, elvitték a lisztet. A pásztor jelentést tett s 3 csendőr 15 fegyveres emberrel megindult az erdőbe a tolvajbanda felkeresésére; de nem akadtak rája. Más nap a tekerőpataki határban loptak el egy ezstenáról 7 juhot. Pénteken pedig Tölgyesről táviratilag kértek a gyergyószentmiklósi csendőröktől erősítést; mert az ottani hegyek közt több tolvaj mutatkozik. Ezek az esetek félelemben tartják a lakókat, veszedelmessé teszik az utazást, de remélhető, hogy a csendőröknek sikerül a bolyongó oláh tolvajokat kézre keríteni. A tolvajokról azt mondják, hogy vagy a bürtönből szöktek meg, vagy katonák voltak, mert oláh létükre rövid hajat hordanak.

NYILTTÉR.*)
Gyakorlott könyvvezető,

ki egyszersmind magyar, német levelező s pénzügyi ügyekben is jártas, szerény feltételek mellett hasonló minőségben állást változtatni óhajt. Jelenleg egy fűrésztelepen van alkalmazásban. Czim a kiadóhivatalban.

*) E rovat alatt megjelentekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

Sz. 5861—1893.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Siklódi Imréné végrehajtónak Siklódi Imre hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni 220 frt tőkekövetelés és jji. iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a gyergyószentmiklósi kir. járásbíró) területén lévő a ditrói 457. sz. tjkvben 1—26. r. sz. és az 1553. sz. tjkvben 1. r. sz. ingatlanra az árverést 405 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1894. évi július hó 25-ik napján d. e. 9 órakor ditrói község háznál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserének 10%-át vagy készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt övdékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1894. évi febr. hó 5-ik napján.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Köllő Ignác
kir. aljbíró.

Szám 1789—1894.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Vákár Lukácsné s társai önkéntes árverési ügyében (a gyergyószentmiklósi kir. járásbíró) területén lévő Gyergyó-Szentmiklós községben fekvő a gyergyószentmiklósi 353. sz. tjkvben 1. r. sz. 1141—1143. hrszok a. beltelekre az árverést 886 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1894. évi július hó 28-ik napján d. e. 9 órakor a gyergyószentmiklósi kir. járásbíró telekkönyvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becserének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt övdékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1894. évi május hó 10-ik napján.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Köllő Ignác
kir. aljbíró.

Eleven vadakat

bármikor venni keressünk és fizetünk darabonként:

Medvebocokért darabját	15 frttól	20-ig.
Híuz fiukat	20	" 25-ig.
Farkas fiukat	4	" 6-ig.
Fülesbagoly fiukat	5	" 7-ig.
Fülesbagoly öreget	12	" 14-ig.

Továbbá minden sasfajt legjobb ár mellett beveszünk utánvét mellett.

Kuschman-testvérek,
vad- és hentes üzlete
4-5 Brassóban.

Pályázati hirdetés.

A „Kisbirtokosok országos földhitelintézetével szövetséges gyergyói első mezőgazdasági előleg-egylet, mint szervezet“ az

üzletvezetői állást

egy évre helyettesítés által szándékozik betölteni.

Ezen állásra — évi 700 frt fizetés és alapszabályszerű jutalék mellett — pályázatot nyit, mely 1894. évi augusztus hó 12-én lejár.

A megválasztott üzletvezető köteles állását 1894. évi szeptember hó 1-én elfoglalni.

Ditróban, 1894. június 24-én.

1-2 **Az Igazgatóság.**

A Brassói Portland-Czement Gyár
Brassó (Erdély) ajánlja legkitünőbb

Portland-Czementjét

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Csik-Szeredában kapható:

ALBERT BALÁZS urnál.

20-30

TERMÉSZETES BOROK!!

Kitünő asztali és pecsenye-borok, nevezesen:

**ÜRMÖS,
ASSZU,
TORDAI,
CZELNAI,
SZÁSZRÉGENI,
BACZKA MADARASI stb.**

kaphatók

NAGYGYULA

kereskedőnél

CSIKSZEREDÁBAN

NAGYBAN ÉS KICSINYBEN

a legjutányosabb árakon.

Megrendelések a legnagyobb figyelemmel teljesítetnek.

2-3

TERMÉSZETES BOROK!!

MAGYARORSZÁG.

TELJESEN FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **HOLLÓ LAJOS** dr., orsz. képviselő.

REGGEL az ország legtávolabb eső részeiben is már az olvasó kezeiben van.

A Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi tudósításával az összes lapokat megelőzi.

A Magyarországból a közönség már kora reggel olvashatja az országgyűlés tárgyalásait kimerítő alakban, az aznapi összes kül- és belföldi eseményeket, kimerítő tőzsdei tudósításokat stb., stb.

A Magyarország eddig is tanujelét adta, hogy férfias bátorsággal küzd az ország függetlenségéért és önállóságáért, és szembe száll minden korrupcióval és közéletünket minden visszaéléstől megtisztítani törekszik.

A Magyarország független minden hatalomtól, minden magánérdektől, senkinek alárendelve nincs s így álláspontját nyíltan és egyenesen mondhatja ki bárkivel szemben.

A Magyarország ezen törekvéseiben a közönség részéről már eddig is nagy támogatásban részesült, s így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma folytonosan fejlődve és megerősödve áll jövőben is a közönség szolgálatára.

A „Magyarország” előfizetési ára:

Szerkesztőség: VIII. ker., Fhg Sándor-utca 2. szám.	Egész évre Félévre Negyedévre Egy hónapra	14 frt — kr. 7 — 3 50 1 „ 20 „
---	--	---

3-3
Kiadóhivatal:
IV. ker.,
Rostély-utca
2. szám.